

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
завідувач кафедри

“ _____ ” _____ 20 _____ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття освітньо-кваліфікаційного
рівня магістра

зі спеціальності 8.03050801 “**Фінанси і кредит**” за програмою:

«Фінансовий менеджмент»

за темою:

« Управління фінансовими результатами комерційного банку»

Виконавець:

студент _____ ЦЗФН _____
(факультет)

Руссул Яна Олегівна

_____ /підпис/
(прізвище, ім'я та по батькові)

Науковий керівник:

К. е. н., ст. викладач

_____ (науковий ступінь, вчене звання)

Астахова Наталя Ігорівна

_____ /підпис/
(прізвище, ім'я та по батькові)

Одеса 2015

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЗФН

Факультет фінансово – економічний

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Освітньо-кваліфікаційний рівень магістр

Спеціальність 8.03050801 «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач

кафедри

: _____

(підпис)

Гончаренко О. М.

“ _____ ”

_____ 20

р.

**ЗАВДАННЯ
НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТА**

Руссул Яна Олегівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Управління фінансовими результатами комерційного банку

Керівник роботи Астахова Н. І., к. е. н., ст. викладач

(прізвище, ім'я по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по університету від **14.05.2015 р. № 73/1-Ос**

2. Строки подання студентом роботи на кафедру 10.12.2015

3. Вихідні дані до роботи Закони України щодо регулювання банківської діяльності, постанови та положення НБУ, аналітичні дані Асоціації українських банків, наукова література

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які належить розробити):

1. Теоретичні основи управління фінансовими результатами комерційного банку.

2. Оцінка фінансового результату діяльності АТ «УкрСиббанк».

3. Удосконалення управління прибутком АТ «УкрСиббанк».

5. Перелік графічного матеріалу

1. Розрахункові таблиці показників ефективності та прибутковості;

2. Розрахункові таблиці структури доходів АТ «УкрСиббанк»;

3. Динаміки прибутковості АТ «УкрСиббанк».

АНОТАЦІЯ

Дипломна робота магістра: Руссул Яна Олегівна

Тема дипломної роботи — «Управління фінансовими результатами комерційного банку» .

Одеський національний економічний університет.

м. Одеса, 2015 рік

Робота була розбита на три розділа: «Теоретичні основи управління фінансовим результатом комерційного банку», «Аналіз фінансової діяльності АТ "УкрСиббанк"», «Напрями та шляхи удосконалення управління прибутком АТ "УкрСиббанк"».

Вступ — ввідна частина дипломної роботи. В ній ми задалися основними задачами, котрі повинні бути виконані у даній дипломній роботі.

В першому розділі роботи було представлено теоретичне обґрунтування концептуальних засад аналізу фінансових результатів, розглянуті підходи до тлумачення самих термінів «дохід», «прибуток» та «прибутковість».

У другому розділі роботи нами було здійснено оцінку фінансового стану комерційного банку АТ «УкрСиббанк» за період з 2012-2014 рр.

В третьому розділі роботи ми досліджували основні проблеми діяльності комерційного банку, та знаходили шляхи підвищення прибутку. Побудували моделі факторного аналізу.

Ключові слова: комерційний банк, прибуток, збиток, ліквідність.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.	
1.1. Сутність та значення фінансових результатів комерційного банку..	6
1.2. Джерела формування прибутку комерційного банку.....	15
1.3. Показники оцінки прибутку комерційного банку	22
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ДІЯЛЬНОСТІ АТ "УКРСИББАНК"	
2.1. Загальна характеристика АТ "УкрСиббанк".....	28
2.2. Аналіз фінансового стану АТ "УкрСиббанк".....	34
2.3. Оцінка показників ефективності та прибутковості АТ "УкрСиббанк".....	44
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ АТ "УКРСИББАНК"	
3.1. Основні проблеми діяльності банку та шляхи підвищення прибутку.....	56
3.2. Побудова моделі проведення факторного аналізу – основа системи оцінки ефективності та раннього реагування на фінансовій результат.....	68
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	82
ДОДАТКИ.....	86

ВСТУП

Банківська система є важливою складовою економічної системи держави. Забезпечення стабільного прозорого функціонування банківських установ є однією з умов забезпечення конкурентоспроможності української економіки. У вітчизняній економічній літературі до останнього часу відсутні комплексні дослідження з питань формування та розподілу прибутку від діяльності комерційних банків. Відкритим залишається питання щодо узгодження таких понять як прибутковість та ліквідність банківської установи, адже ці поняття є тісно корельованими і безпосередньо впливають на стабільність банківських установ, стабільність економіки та захист інтересів кредиторів, і насамперед, вкладників банку.

Актуальність теми дослідження обумовлюється необхідністю проведення об'єктивного аналізу фінансових результатів комерційного банку для забезпечення стабільності функціонування та фінансового стану економіки в цілому. Фінансова стабільність банків стає питанням їх виживання, оскільки банкрутство в умовах ринку виступає вірогідним результатом діяльності нарівні з іншими можливостями. Надійність банків має значення не тільки для самих банків, а й для всієї країни в цілому, і, навпаки, банкрутство банків спричиняє збитки їх клієнтів (депонентів): підприємств і населення.

В умовах швидкоплинного зовнішнього середовища на фоні світової кризи, що безперечно негативно впливає на діяльність фінансового сектору економіки, банки повинні звернути особливу увагу на проблему оптимізації структури доходів та підвищення ліквідності, адже банки, як регулятори грошового обігу й посередники в акумуляції та перерозподілі грошових ресурсів, відіграють важливу роль в економічних перетвореннях України. Вони володіють дієвими важелями впливу на фінансову, виробничу та інші сфери економіки, їх діяльність впливає на формування й розвиток практично всієї системи відносин в країні. Без стабільного, надійного та сильного

банківського сектора не може нормально функціонувати економіка країни. В умовах ринку банківська діяльність характеризується впровадженням нової організації систем менеджменту, нагляду і моніторингу, розробкою дієвих механізмів управління фінансовими потоками. На протязі багатьох років банківська система України мала стійку тенденцію до зростання основних фінансово-економічних показників – капіталу, зобов'язань, активів. Але водночас спостерігався високий ступінь ризику банківської системи, скорочення кількості банків і низький рівень їх капіталізації, велика частка проблемних позичок у кредитних портфелях, недостатній розвиток асортименту банківських послуг, що призвело до погіршення фінансового стану банків, їх неплатоспроможності та ліквідації. На сьогоднішній день в умовах фінансової кризи банки взагалі призупинили свою діяльність, зменшилась кількість депозитів, почали збільшуватися ставки по кредитах, що негативно впливає на діяльність банківського сектору. Вище означені аспекти вимагають від банків підвищення ефективності діяльності, удосконалення методичних підходів до забезпечення фінансової стійкості шляхом більш повного використання банківських інструментів і послуг, правильного управління банківською діяльністю в умовах нестабільного зовнішнього середовища, входження банків до різного виду фінансово-промислових об'єднань, фінансове оздоровлення на основі реорганізації: злиття й приєднання, створення банківських корпорацій і холдингів. Це питання на сьогоднішній день є дуже актуальним для банківського сектору, фінансової сфери в країні та економіки в цілому.

Ринкова економіка передбачає забезпечення ефективного управління банківською діяльністю. Важлива роль у реалізації цієї задачі відводиться фінансовому менеджменту в банку. З його допомогою виробляються стратегія і тактика розвитку банку, обґрунтовуються плани й управлінські рішення, здійснюється контроль за їхнім виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності проведення активних і пасивних операцій, оцінюються результати діяльності банку, його окремих підрозділів.

Таким чином, успішний розвиток і надійність банківської системи України, в сформованих економічних умовах, багато в чому залежить від постановки в комерційних банках аналітичної роботи, що дозволяє давати реальну і всебічну оцінку досягнутим результатам діяльності банків, виявляти їхні сильні і слабкі сторони, визначати конкретні шляхи вирішення виникаючих проблем. Аналіз банківської діяльності є основою ефективного управління банком, вихідною базою прийняття управлінських рішень на всіх рівнях банківського менеджменту.

Аналіз фінансових результатів є однією із основних складових аналізу банківської діяльності. Завдання аналізу фінансових результатів діяльності комерційних банків визначаються роллю і значенням прибутку банків як джерела формування їх капіталу та його значенням для забезпечення стабільності їх фінансового стану.

Тому метою даної роботи є узагальнення і систематизація теоретичних знань щодо існуючих шляхів підвищення прибутковості комерційних банків, а також їх практичне застосування

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовим результатом діяльності АТ «УкрСиббанк».

Предметом дослідження є економічні відносини банку, а також є практичні і теоретичні проблеми при підвищенні прибутковості комерційних банків у сучасних умовах в Україні.

В ході дослідження застосовувались методи аналізу, синтезу, конкретизації, а також для наочності були застосовані графічні і табличні методи, вертикальний і горизонтальний аналізи доходів і видатків.

Викладення матеріалу у роботі спирається на нормативно-правову базу України, Укази Президента, Закони України щодо регулювання банківської діяльності, постанови та положення НБУ, аналітичні дані Асоціації Українських банків (АУБ), наукова, навчальна, періодична література, ресурси інтернету, внутрішні нормативні документи і аналітичні матеріали АТ «УкрСиббанк».

Завданнями дипломної роботи є: дослідження суті прибутку як економічної категорії; виділення основних шляхів підвищення прибутку комерційними банками; пропозиція найбільш раціональних шляхів підвищення прибутку комерційними банками в умовах трансформації економіки України.

давати змогу використовувати задачу моделювання, яка дає можливість аналітику «програти» декілька сценаріїв, і кожен – одразу ж оцінювати.

Результатом такої творчої роботи повинен бути перелік найбільш необхідних рекомендацій для їх впровадження з метою підвищення значень прибутковості банку за умови прийнятного рівня ризиків та збереження високої надійності – все це разом і створює систему раннього реагування.

ВИСНОВКИ

Ефективне функціонування національної економіки, її розвиток разом з постійним зростанням добробуту населення не уявляється можливим без вирішення завдань забезпечення ефективного функціонування банківської системи та її основних елементів – комерційних банків.

Банк розглядається нами як економічна установа зі складною багаторівневою організаційною та фінансовою структурою, що виконує специфічні функції в економіці. Поряд з зовнішніми факторами, що впливають на стан банківської системи України, на розвиток банків за часів незалежності України першочерговий вплив здійснювали і здійснюють

особливості системи управління кожним з них. Діюча система управління комерційними банками, ключовим елементом якої виступає аналіз, потребує більш ефективних систем контролю, аналізу та впливу на показники фінансових результатів.

Банківська система є однією із найважливіших сфер економіки ринкового зразка. Її стабільність – це гарант розвитку країни, тому першочергові заходи щодо поліпшення економічного стану мають бути спрямовані на досягненні та збільшенні прибутковості комерційних банків.

На сьогоднішній день в умовах нестабільного середовища є надзвичайно важливими дослідження та впровадження заходів, які допомогли б досягти мінімізації ризиків банку.

В першому розділі роботи було представлено теоретичне обґрунтування концептуальних засад аналізу фінансових результатів, розглянуті підходи до тлумачення самих термінів «дохід», «прибуток» та «прибутковість».

Результати проведеного дослідження підтверджують, що фінансовий результат залежить від прибутковості роботи банку, що в свою чергу є результатом ефективної взаємодії кожного компонента системи організації сучасного банку. Було здійснено комплексне дослідження проблем використання основних коефіцієнтів прибутковості в практичній діяльності вітчизняних банків, систематизовано показники оцінки прибутковості та проаналізовано можливості застосування цих підходів в вітчизняній практиці. Доведено, що сучасна практика використання банківського аналізу, вимагає застосування різноманітних підходів до аналізу серед яких комплексний аналіз відрізняється глибиною дослідження, рівнем деталізації об'єктів аналізу та аналітичних процедур, змістом і кількістю аналізованих показників, спрямованістю на найбільш повну оцінку діяльності банку.

У другому розділі роботи нами було здійснено оцінку фінансового стану комерційного банку АКІБ «УкрСиббанк» за період з 2012-2014 рр. На підставі проведеного аналізу можна зробити висновок, що банк є досить

стійким і добре капіталізованим банком, який займає одне з провідних місць на ринку банківських послуг в Україні. Стан, перспектива функціонування, капітальна та фінансова стійкість, достатність резервів банку, в цілому, мають бути визначені як задовільні.

В третьому розділі ми визначили основні проблеми діяльності банку та запропонували шляхи їх вирішення, а також шляхи підвищення прибутку, саме:

- загальне зростання групи активів, що приносять процентний дохід та зростання власного капіталу, насамперед правильне проведення зваженої маркетингової і процентної політики, наслідком цього стане підвищення числа банківських вкладників;
- збільшення питомої ваги доходних активів в сукупних активах. Іншими словами банк повинен нарощувати так звані «працюючі» активи, які приносять найбільші доходи банку і скорочувати до можливого мінімуму «непрацюючі»;
- зміна загального рівня процентної ставки по активних операціях банку. При можливості банк повинен зменшувати збиткові та малоприбуткові операції;
- зміна структури портфелю доходних активів, тобто підвищення питомої ваги ризикових кредитів в кредитному портфелі банку, наданих під високі проценти;

Підводячи підсумок можна сказати, що у АТ «УкрСиббанк» є всі шанси вийти з кризового стану, якщо керівництво банку буде швидко реагувати на зміну зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають на діяльність банку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алавердов А.Р. Финансовый менеджмент в банке: Учебно-практическое пособие. – М.: МЭСИ, 1997.
2. Аржевітін С. Формування банківського менеджменту в Україні // Вісник НБУ. – 2001. – №5. – С. 24-28.
3. Банки и банковские операции: Учебник для вузов / Под ред. проф. Е.Ф. Жукова. – М.: Банки и биржи: ЮНИТИ, 1997. – 471 с.
4. Банківська справа: Навчальний посібник / За ред. проф. Р.І. Тиркала. – Тернопіль: Карт-бланш, 2001.
5. Банківські операції: Підручник / За ред. А.М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2000. – 384 с.
6. Банковское дело / Под ред. В.И. Колосникова. – М.: Финансы и

статистика, 1999. – 464 с.

7. Банковское дело / Под ред. О.И. Лаврушина. – М.: ЭКОС, 1992. – 428 с.
8. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. – К.: Ника-центр, – 1999.
9. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учный курс. – К.: Ника-Центр, 1999. – 528 с.
10. Бездудный М.А. Управление рисками и совершенствование банковского надзора // Банковские услуги. – 2002. – №2. – С. 2-5.
11. Белінська Я.В. Теоретичні засади аналізу валютних ризиків // Актуальні проблеми економіки. – 2002. – №10. – С. 33-41.
12. Бондаренко Л.А. Побудова системи ризик-менеджменту в комерційному банку // Фінанси України. – 2003. – №9. – С. 85-94.
13. Вітлінський В. Концепція стратегії кредитного ризику // Банківська справа. – 2000. – №1. – С. 13.
14. Вошилко М. Основы управління ризиками у банківській справі // Вісник НБУ. – 2001. – №12. – С. 51-53.
15. Васюренко О.В. Банківський менеджмент. – К.: КНЕУ, 2001.
16. Васюренко О.В. Банківські операції: Навчальний посібник. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2000. – 234 с.
17. Васюренко О.В. Менеджмент кредитних операцій у комерційному банку. – Харків.: РВП "Оригінал", 1998. –
18. Голуб В. Методичні аспекти ціноутворення на кредитні послуги банку // Вісник НБУ. – 2002. – №7. – С. 48-51.
19. Голуб В.М. Кредитні ризики комерційних банків та методи їх управління // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: Зб. наук. пр. – Суми: Мрія ЛТД, 2002. – Т.5. – 288 с.
20. Дзюблюк О.В. Оптимізація управління активами і пасивами комерційного банку // Фінанси України. – 2002. – №5. – С. 129-138.
21. Дмитренко М. Управління ризиками в комерційних банках // Вісник

НБУ. – 1998. – №9. – С. 23.

22. 72 с.

23. Демківський А.В. Гроші та кредит. – К.: Дакор, Вира-Р., 2003.

24. Економічний аналіз: Навчальний посібник / За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с.

25. Ефективність управління банком (Школа банкірів): Матеріали науково-практичного семінару під ред. проф. В.П. Матвієнко. – К.: Наук. думка, 2003.

26. Заруба О.Д. Банківський менеджмент у банку: Навчальний посібник. – К.: Лібра ТОВ, 1996.

27. Заруба О.Д. Фінансовий менеджмент у банку: Навчальний посібник. – К.: Т-во "Знання", КОО, 1997.

28. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 7.12.2000 №2121-III.

29. Кириченко О. та ін. Банківський менеджмент: Навчальний посібник. – К., 1999.

30. Інструкція про порядок регулювання та аналіз діяльності банків в Україні. Затверджена Постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р. № 368.

31. Ильясов С.М. Управление активами и пассивами банков // Деньги и кредит. – 2000. – №5. – С. 20-27.

32. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2000. – 215 с.

33. Любунь О.С., Грушко В.І. Фінансовий менеджмент у банку. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2004. – 296 с.

34. Маслюченков Ю.С. Финансовый менеджмент в КБ: Фундаментальный анализ. – М.: Перспектива, 1996. – 160 с.

35. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. – М.: Дело, 1995. – 704 с.

36. Операції комерційних банків / Р. Коцовська, В. Ричаківська, Г.

Табачук, Я. Грудзевич, М. Возюк. – К.: Алерта, 2004. – 500 с.

37. Примостка Л.О. Фін. менеджмент у банку: Підручник. – К.: КНЕУ, 2004. – 468 с.

38. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент банку. – К.: КНЕУ, 1999.

39. Положення про кредитування. Затверджено постановою Правління НБУ від 28.09.1995 №246 (зі змінами і доповненнями).

40. Положення про політику управління активами і пасивами АТ "Укрсиббанк". Затверджена Наказом Голови Правління АТ "Укрсиббанк" від 13.01.2003 року №22-А.

41. Пернарівський О.В. Ризик та ліквідність комерційного банку // Вісник НБУ. – 2000. – №4. – С.31-34.

42. ПШБ України. Школа банкіра: Фінансовий аналіз діяльності комерційного банку // Інформ. вип. №284. – Ч.3 – К., 1999.

43. Примостка Л. Управління активами і пасивами комерційного банку // Вісник НБУ. – 2000. - №2. – С. 39-44.

44. Примостка Л.О. Управління активами і пасивами КБ: концептуальні підходи, методи та моделі // Регіональна економіка. – 2000. – №4. – С. 87-95.

45. Пшик Б.І. Модель управління активами і пасивами банку // Фінанси України. – 2003. – №5. – С. 115-121.

46. Річний звіт АТ "Укрсиббанк". Київ, 2012. – 110 с.

47. Річний звіт АТ "Укрсиббанк". Київ, 2013. – 120 с.

48. Річний звіт АТ "Укрсиббанк". Київ, 2014. – 128 с.

49. Роуз П.С. Банковский менеджмент. – М.: Дело Лтд, 1995. – 768 с.

50. Роуз Питер С. Банковский менеджмент. – М., 1997.

51. Сало В.І., Криклій О.А. Фінансовий менеджмент банку: Навчальний посібник. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2007. – 314 с.

52. Севрук В.Т. Банковские риски. – М.: Дело Лтд, 1995. – 72 с.

53. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. – М.: Изд-во "Перспектива", 2002. – 656 с.

54. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / За ред.проф. Г.Г.

Кірейцева. – К.:ЦУЛ, 2002. 496 с.

55. Фінансовий менеджмент банку / Під ред. О.С. Любунь. – К.: Слово, 2004. – 270 с.

56. Фролов С.М. Банківська справа і основи митного регулювання в Україні: теорія та практика: Навч. посібник. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2004. – 368 с.

57. Шим Дж.К., Сигел Дж.Г. Финансовый менеджмент. – М.: Гриф, 1996.

58. Щибиволок З. Аналіз ліквідності банку // Банківська справа. – 2000. – №5. – С. 33-37.